

NIEUWSBRIEF WERKGROEP RSAB DECEMBER 2020

Uitleg aan raden, staten en Algemene besturen over inhoud en proces van de RES 1.0 West Overijssel

Waarom deze nieuwsbrief?

Om uw werk als volksvertegenwoordiger goed te kunnen doen heeft u goede, betrouwbare informatie over de Regionale Energie Strategie (RES) nodig. Deze nieuwsbrief is bedoeld om daaraan bij te dragen, in aanvulling op de informatie die u ontvangt van uw bestuurders en die u kunt vinden op onze website www.reswestoverijssel.nl. Waar 'alles' op staat over de RES West Overijssel. Gelet de inhoud is het ook gelijk een jaarverslag over de (vele) werkzaamheden.

Voorwoord

Beste volksvertegenwoordiger,

Het jaar 2020 zit er bijna op. Velen van ons kunnen er niet op wachten om aan een nieuw jaar te beginnen. Tijd voor een nieuwe start. Dat geldt niet voor de RES. Komend jaar staat dan eindelijk de RES 1.0 op de agenda. Eindelijk, want we zijn al even op weg. Rond de zomer debatteerden wij in al ons gremia over de concept-RES en stelden een lijst van wensen en bedenkingen vast. We hebben elkaar in regionale oplooppjes ontmoet. Fysiek toen het nog kon, en digitaal toen het moest. Samen volgende we Webinars en stelden vragen. Daarom is het hoog tijd dat we na de jaarwisseling toewerken naar debat en besluitvorming. Ik kan er niet op wachten. We zien elkaar in het nieuwe jaar, bij nog enkele digitale regionale bijeenkomsten, en daarna in de politieke arena. Maar eerst reces.

Ruben van de Belt

Voorzitter Regionale werkgroep RSAB en raadslid in Zwolle

Wat heeft de werkgroep RSAB afgelopen jaar gedaan?

1. Georganiseerde Webinars:

24 april 2020	Tijdens deze Webinar is een korte inleiding gegeven over <i>de energiemix van Zon & Wind</i> en ruimtelijke inpassing aan de hand van 3D visualisaties door Rik Oldehuis van ROM 3D. Deze kunt u terugkijken via deze link
8 mei 2020	<i>Doorgronden Concept Bod RES.</i> In de concept-RES hebben de samenwerkingspartners van de RES-regio West-Overijssel de ambitie opgenomen dat ze in 2030 de helft van het totale elektriciteitsverbruik in de regio duurzaam willen opwekken met zonne- en windenergie. Dat is drie keer zoveel als er nu aan zonne- en windenergie wordt opgewekt, de zonnevelden en windmolens in aanbouw meegerekend. De strategie gaat uit van in totaal 1,6 TWh aan zonne- en windenergie in West-Overijssel in 2030. Dit staat gelijk aan het elektriciteitsverbruik van 500.000 huishoudens (uitgaande van een gemiddeld verbruik van 3.200 KWh per huishouden). Lees meer via de link.
30 oktober 2020	<i>Lokaal Eigendom & Participatie</i>, met lokale praktijkvoorbeelden. De algemene inleiding over wat lokaal eigendom is kunt u via deze link terugkijken. Lees ook het interview over lokaal eigendom in Gemeente NU met de voorzitter van de stuurgroep Bart Jasper Faijer.

De RES West Overijssel, RES Twente en de Provincie Overijssel hebben een Menu Kaart Participatie ontwikkeld, die helpt om doelgerichte keuzes te maken als het om participatie gaat. Zie verder de uitleg en het [bijbehorende filmpje](#). Ook is er een [factsheet Participatie RES West Overijssel](#) beschikbaar.

20 november 2020 Tijdens deze bijeenkomst is gereflecteerd op de beantwoording van de ingediende **Wensen en Bedenkingen**. Toelichting op de **Foto NP RES van Oktober, rol volksvertegenwoordigers** en de resultaten van het praktijkgerichte onderzoek naar het **democratisch proces** binnen de RES. Presentaties en verslag kunt u teruglezen via [deze link](#).

2. In gesprek met bestuurders:

31 januari 2020 Voorzitter RSAB heeft de werkwijze van de werkgroep in de stuurgroep toegelicht.

26 juni 2020 De werkgroep RSAB leden hebben deelgenomen aan de startbijeenkomst van de RES 1.0 met bestuurders, ambtenaren en maatschappelijke partners

25 September 2020 Dialooggesprek met bestuurders van de RES WO gevoerd.

3. Advisering over het proces:

- Format voor de Moties van Wensen en Bedenkingen ten behoeve van de Concept RES opgesteld. Elke gemeente heeft deze gebruikt met als resultaat een overzichtelijk geheel van de wensen en bedenkingen;

- Observatiebrief over het proces verstuurd aan de stuurgroep RES. Aan de orde kwam onder andere de enorme tijdsdruk en de zoekgebieden. Deze brief is als gespreksleidraad gebruikt bij het dialooggesprek met de bestuurders op 25 september jl. Uitkomst: vervolg dialooggesprek begin 2021.
- Brief over de zoekgebieden om daar waar de grenzen worden overschreden alvast met meerdere raden het gesprek aan te gaan, om elkaar te leren kennen en te horen welke belangen er spelen. Dit initiatief ligt bij de bestuurders en de werkgroep wil indien nodig daarbij faciliteren.
- Advies over de planning van het besluitvormingsproces RES 1.0 van de werkgroep RSAB aan de stuurgroep. Deze is besproken op 9 december jl. in de stuurgroep en is op 16 december jl. aan de hand van twee verschillende scenario's in het bestuurlijk platform aan de orde geweest. Begin januari 2021 worden de uitkomsten teruggekoppeld aan de werkgroep en de griffiers.

4. Artikelen waarin de werkgroep RSAB als voorbeeld wordt genoemd.

In een nieuwsartikel van het Nationaal Programma RES over de rol van de volksvertegenwoordigers wordt onze werkgroep RSAB als voorbeeld genoemd. Hoe kun je volksvertegenwoordigers betrekken in het RES-proces. In het artikel wordt door een aantal griffiers de oproep gedaan om de rol van volksvertegenwoordigers in het RES-proces te versterken door hen tijdig heldere spelregels en de juiste informatie te geven. Aan het einde van het artikel wordt beschreven hoe de werkgroep RSAB bijdraagt aan een sterke rol en positie van de volksvertegenwoordigers in de RES West-Overijssel. Lees meer via [deze link](#).

Wat is de stand van zaken van de RES 1.0 in West Overijssel?

De werkgroepen zijn bezig het afwegingskader verder uit te werken op de vier hoekpunten en de dilemma's te schetsen die daar het belangrijkste in zijn.

Op vrijdag 18 december is er een bestuurlijke werkconferentie. Tijdens deze conferentie gaan de bestuurders in gesprek met bestuurders van maatschappelijke organisaties over (een stuk of 5/6) dilemma's die spelen, zoals bijvoorbeeld over streefpercentage lokaal eigendom en dynamiek versus luwte binnen de energieopgaven.

Willen we regionaal een hoger streefpercentage lokaal eigendom afspreken dan de minimaal 50% die nu is opgenomen in de concept-RES?

Dynamiek versus luwte: waar passen energieopgaven beter? In de luwte van het landelijk gebied of gekoppeld aan de stedelijke dynamiek?

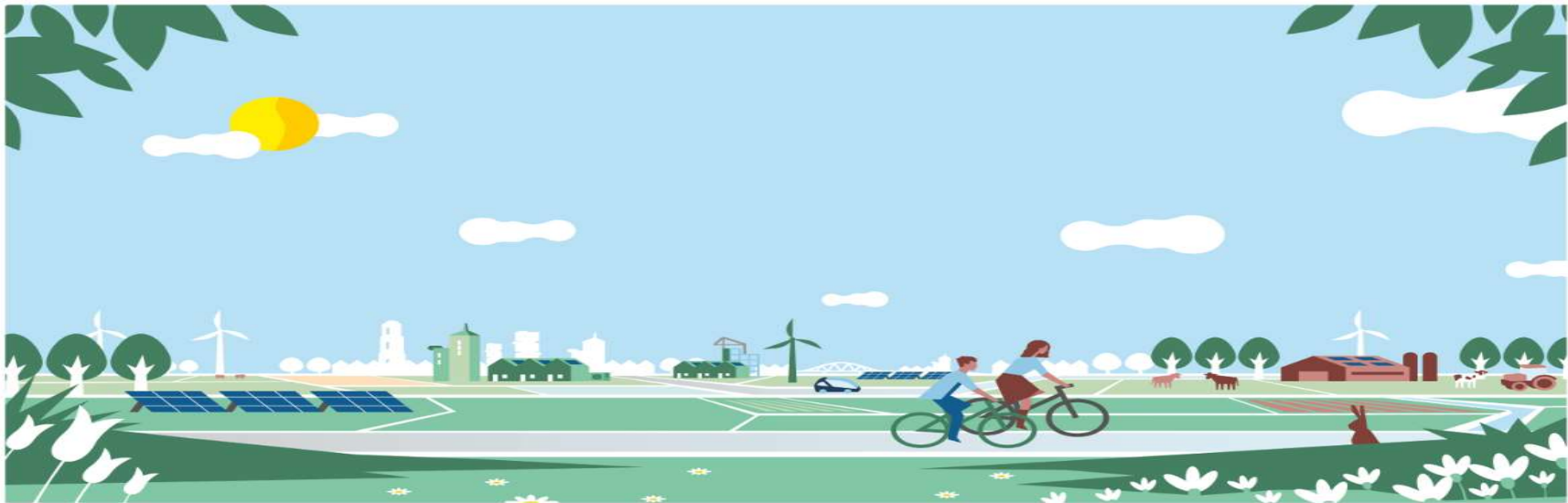
Op woensdag 6 januari organiseert de RES West-Overijssel een Webinar voor volksvertegenwoordigers en maatschappelijke organisaties waarin we de hoekpunten ruimte, maatschappelijke kostenefficiency en maatschappelijke acceptatie toelichten. Hierover ontvangt u nog een aparte uitnodiging.

Op woensdag 20 januari organiseert de RES West-Overijssel een bestuurdersdag voor de bestuurders van de 11 gemeenten, provincie, waterschap en netbeheer.

Tijdens deze bestuurdersdag worden de resultaten vanuit de werkgroepen besproken met de bestuurders.

Doel van deze dag is zichtbaar te maken waar iedere gemeente staat in de hoekpunten. Daaruit moet blijken wat de hoofdlijnen zijn en of daar overeenstemming voor is om deze mee te nemen in de RES 1.0.

Wat staat er in de RES 1.0?

Elke regio formuleert een regionaal bod voor hernieuwbare opwek op land, voor benutting van regionale warmtebronnen en voor de bijbehorende energie-infrastructuur. Dat vraagt om een afweging tussen vier onderdelen:

- Kwantiteit wat betreft elektriciteit en warmte.
- Ruimtegebruik.
- Bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak.
- Energiesysteemefficiëntie.

Een voorbeeld over de afweging elektriciteit en warmte is hieronder weergegeven. Zoals u ziet staat precies aangegeven wat er in de Concept RES stond en wat er straks in de RES 1.0 komt te staan. Via [deze link](#) vindt u hierover per thema uitgebreide informatie. (Bron: NP RES).

Wegingscriterium	Bouwstenen	Concept RES	RES 1.0
Samenvatting regionaal bod	Elektriciteit	• Samenvatting van het regionaal bod voor de opgave Hernieuwbaar op land. • Hierbij aangeven onder welke randvoorwaarden een hoger bod mogelijk gemaakt kan worden.	• Samenvatting van het regionaal bod voor de opgave Hernieuwbaar op land. • Hierbij aangeven onder welke randvoorwaarden een hoger bod mogelijk gemaakt kan worden. • Overzicht van afspraken over de uitvoering van projecten en het tijdspad met de vertaling van de plannen naar het omgevingsbeleid.
		• Beschrijving van de integrale afweging die bij het bod is gemaakt tussen de doelen kwantiteit, ruimtegebruik, maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak en energie-systeemefficiëntie.	• Beschrijving van de integrale afweging die bij het bod is gemaakt tussen de doelen kwantiteit, ruimtegebruik, maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak en energie-systeemefficiëntie.
	Warmte	• Samenvatting van de Regionale Structuur Warmte. • Hierbij aangeven onder welke randvoorwaarden het gebruik van aanvullende bronnen mogelijk gemaakt kan worden.	• Samenvatting van de Regionale Structuur Warmte. • Hierbij aangeven onder welke randvoorwaarden het gebruik van aanvullende bronnen mogelijk gemaakt kan worden. • Beschrijving van hoe de RES en de Transitievisies Warmte interacteren en welke partijen betrokken zijn.
		• Beschrijving van de integrale afweging die bij het bod is gemaakt tussen de doelen kwantiteit, ruimtegebruik, maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak en energie-systeemefficiëntie.	• Beschrijving van de integrale afweging die bij het bod is gemaakt tussen de doelen kwantiteit, ruimtegebruik, maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak en energie-systeemefficiëntie.

Wie stelt de RES 1.0 vast?

De RES 1.0 moet vóór 1 juli 2021 vastgesteld zijn door alle gemeenteraden van West-Overijssel, Provinciale Staten van Overijssel en de algemeen besturen van de Waterschappen.

Daarna wordt elke twee jaar bekeken of de plannen nog kloppen of dat de strategie moet worden bijgesteld. Bijvoorbeeld omdat er nieuwe technieken zijn waarmee energie kan worden opgewekt. In 2030 moeten de plannen uit de RES 1.0 uitgevoerd zijn.

Hoe ziet het besluitvormingsproces eruit?

Het besluitvormingsproces vindt plaats vanaf 1 april 2021. Eerst wordt de RES 1.0 bestuurlijk door de Colleges, Gedeputeerde Staten en de Dagelijks besturen van de Waterschappen vastgesteld. Wanneer dit bestuurlijk traject is afgesloten wordt de RES 1.0 ter besluitvorming voorgelegd aan de Raden, Staten en Algemeen Bestuur van het Waterschap. Bij vaststelling van de RES 1.0 beoordelen PS, raden en algemene besturen of hun input voldoende meegenomen is en besluiten zij al dan niet de RES 1.0 vast te stellen.

Dit betekent dat het definitieve besluit over de RES 1.0 uiterlijk in juni 2021 in de raden, staten en algemeen besturen moet zijn genomen!

Wat is uw rol als volksvertegenwoordiger in dit proces?

Binnen dit proces is het van belang om te weten wanneer u invloed kunt uitoefenen en welke rol daarbij het beste past. Lees hierover meer via het Nationaal Programma RES via [deze link](#).

Voor de totstandkoming van de RES 1.0 is het belangrijk dat u weet: wat er speelt rondom de Regionale Energie Strategie; wat in de RES 1.0 komt te staan en waarover u straks een besluit dient te nemen. Zorg ervoor dat u goed op de hoogte bent van het vraagstuk dat straks ter besluitvorming in mei/juni 2021 aan u wordt voorgelegd!

Participatie binnen de RES, hoe doe je dat?

Het Nationaal Programma RES heeft de website energiep participatie gelanceerd. Het is de leeromgeving voor participatie bij het duurzaam opwekken van energie. Werk je als gemeente, waterschap, provincie of RES-regio aan een Regionale Energiestrategie (RES)? Dan is het betrekken van inwoners, volksvertegenwoordigers, maatschappelijke partijen, initiatiefnemers en marktpartijen ongetwijfeld een belangrijk onderwerp van gesprek. Maar wie betreft wie bij de plannen en op welk moment? En hoe kun je dat proces het beste inrichten? Zijn er minimale eisen voor participatie en wat wil je er eigenlijk mee bereiken? Daarbij helpen kennis en informatie, maar ook praktijkvoorbeelden en praktische tools. Daarom heeft het Nationaal Programma RES de nieuwe online leeromgeving www.energieparticipatie.nl/volksvertegenwoordiger gelanceerd. Een leeromgeving boordevol informatie van en voor elkaar. Over van alles wat van belang is bij het meepraten, meedenken en meedoen bij het opwekken van duurzame energie.

Welke beleidskaders kan ik opstellen voor participatie?

In een participatieplan maak je met elkaar afspraken over de aanpak van een participatietraject. Dat betekent niet per definitie dat deze afspraken ook zijn verankerd in lokaal beleid of regelgeving.

Daarom kan het nuttig zijn om te weten welke [afspraken over participatie al zijn vastgelegd](#) door de betrokken overheden (Gemeente, Provincie, Rijk). En vervolgens of het nodig is om deze afspraken alsnog vast te laten leggen in lokaal beleid of regelgeving.

Algemene participatieverordening

Participatiebeleid hoeft niet alleen te gaan over het opwekken van duurzame energie, maar kan ook gaan over participatie in het algemeen, ongeacht het beleidsterrein. Een gemeenteraad kan bijvoorbeeld een algemene verordening vaststellen voor participatie. *Het is raadzaam om de afspraken die je maakt over participatie bij het opwekken van duurzame energie, zoveel mogelijk in samenhang op te stellen met de bestaande landelijke en regionale beleidskaders.* Waarom raadzaam? Geef ruimte eigen wegen te vinden passend binnen de algemene wettelijke kaders. [Het wetsvoorstel 'Wet versterking participatie op decentraal niveau'](#) biedt een basis voor het opstellen van een participatieverordening door lokale overheden.

Afwegingskader voor duurzame energie

Alle gemeenten hebben ambities opgenomen in het voorlopige bod voor hun lokale bijdrage aan de energietransitie. Dat bod is niet vrijblijvend en vergt samen met partners behoorlijk veel vervolgstappen. Tegelijkertijd is het zorgvuldig en goed

doordacht inpassen van (grootschalige) opwek van duurzame energie in de gemeente een uitdaging. Want, hoe bepaal je of je de ontwikkeling van een zonne- of windpark toelaat als een initiatiefnemer een plan indient? Een afwegingskader voor duurzame energie helpt de gemeente om initiatieven voor het plaatsen van windturbines of zonneparken te beoordelen.

Want naast ruimtelijke aspecten spelen er ook ecologische, duurzaamheids- en sociale belangen. Een afwegingskader kan dit soort verschillende belangen tegen elkaar afzetten. Afspraken over het organiseren van participatie zijn dan onderdeel van een dergelijk afwegingskader.

Door een afwegingskader samen met de omgeving op te stellen, weet je als overheid welke voorwaarden de omgeving aan initiatieven stelt, en dus in hoeverre er draagvlak voor de plannen is. Dit kan bijvoorbeeld door in gesprek te gaan over landschappelijke waarden, belangrijke voorwaarden voor grootschalige opwek of mogelijke locaties. Hoe meer inwoners betrokken worden, hoe groter het begrip voor de uiteindelijke keuzes zal zijn. In hoeverre overheden dwingende randvoorwaarden mogen stellen aan initiatiefnemers voor het organiseren van participatie bij duurzame energie in de projectfase, wordt beschreven in de factsheet "Bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie".

Wat kan er in een afwegingskader staan?

Wat er uiteindelijk in een afwegingskader komt te staan is geen vast gegeven. Het is sterk afhankelijk van de lokale situatie. Het Apeldoornse afwegingskader voor Zonneparken maakt onderscheid tussen voorwaarden voor proces en deelname en ontwerp-voorwaarden. Naast dit grove onderscheid zijn afwegingsthema's die terug kunnen komen in een afwegingskader: landschappelijke inpassing, uitgesloten gebieden & voorkeursgebieden, meervoudig ruimtegebruik, het betrekken van de omgeving (communicatie en participatie), maatschappelijke baten & financiële participatie en het ontwerp. (Bron NP RES).

Agenda online Webinars voor volksvertegenwoordigers

Vanuit de werkgroep rsab worden in de beeldvormende fase verschillende online sessies gehouden. Voor 2021 worden de volgende Webinars en discussiebijeenkomsten voorbereid:

29 januari 2021

Op **29 januari 2021** kunt u het gesprek voeren met de volksvertegenwoordigers uit de regio over de impact op het netwerk, de financiële kosten en maatschappelijke effecten bij de realisatie van de energiemix zon en wind. Verder wordt ingegaan op de vragen: Wat zien wij nu? Waar gaan we op letten? Wat is het effect op het proces? Ook zullen verschillende dilemma's worden besproken. Wij wijzen u erop dat u vooraf de informatieve Webinar van 6 januari 2021 over deze onderwerpen georganiseerd door RES West Overijssel dient te kijken. Deze wordt opgenomen en kunt u op elk gewenst moment terugkijken. Hierover ontvang u nog apart bericht.

Februari 2021	In gesprek over de zoek- en uitsluitingsgebieden met meerdere raden. Het initiatief ligt bij de bestuurders om dit te organiseren, waarbij de werkgroep rsab dit gesprek faciliteert. Hiervoor is nog geen datum bekend.
5 Maart 2021	Belangrijke sleutelthema's uit RES 1.0 t.b.v. lokale en regionale besluitvorming worden nader toegelicht. Verder zal in dialoog met de bestuurders het gesprek worden gevoerd over de RES 1.0. Vragen die nog bij u leven kunt u stellen en worden voor u beantwoordt.

Colofon Deze nieuwsbrief is een productie van de werkgroep RSAB RES West Overijssel en dient als service naar raden, staten en algemeen besturen waterschappen. Ruben van de Belt, voorzitter werkgroep rsab en Sandra Gerssen, secretaris werkgroep rsab. Contactgegevens: s.gerssen@overijssel.nl.
